

απόψεις

Τι έχεις Γιάννη μ' ;

Στις 28.4.2011, το υπουργείο Οικονομικών έδωσε στη δημοσιότητα ανακοίνωση για τις εκθέσεις προόδου των πέντε ειδικών Ομάδων Εργασίας* που έχει συστήσει για την πάταξη της φοροδιαφυγής (βλ. www.dfn.gr).

Κατά το υπουργείο Οικονομικών, στόχος της εργασίας των Ομάδων αυτών είναι η εστίαση σε συγκεκριμένους τομείς όπου έχουν διαπιστωθεί μεγάλες απώλειες εσόδων, ώστε να αντιμετωπισθεί η φοροδιαφυγή και να ενισχυθούν τα φορολογικά έσοδα, μέσα από τη διεύρυνση της φορολογικής βάσης και τη δικαιότερη φορολόγηση.

Από την ανάγνωση του περιεχομένου της ανακοίνωσης συνάγεται ότι μεγάλο μέρος των προσπαθειών που καταβάλουν οι Ομάδες αφορά στην είσπραξη ληξιπρόθεσμων οφειλών και στον προσδιορισμό στόχων είσπραξης.

Η προσπάθεια του υπουργείου Οικονομικών κρίνεται καταρχήν θετικά, αφού αποσκοπεί, τόσο στη στενότερη παρακολούθηση και συστηματοποίηση της διαδικασίας είσπραξης βεβαιωμένων εσόδων, η οποία ακολουθεί τον φορολογικό έλεγχο, όσο και στη διαπίστωση της παραβατικής συμπεριφοράς και βεβαίωση του καταλογισμού, με αποτέλεσμα το ποσό να καθίσταται ληξιπρόθεσμο και απαιτητό.

Έχει αναφερθεί πολλές φορές από τη στήλη αυτή το αυτονόητο, ότι η φοροδιαφυγή σχετίζεται άμεσα με την αδυναμία του κρατικού μηχανισμού να εισπράξει τα βεβαιωμένα ποσά δημοσίων εσόδων. Αδυναμία που προκύπτει αφενός από την έλλειψη πολιτικής βούλησης, εφόσον τρόποι, μηχανισμοί και μέθοδοι πάταξης της φοροδιαφυγής επί της ουσίας υπάρχουν και εφαρμόζονται διεθνώς και αφετέρου στην πολύπλευρη διάβρωση των εισπρακτικών μηχανισμών, οι οποίοι εμφανίζονται επί δεκαετίες αναποτελεσματικοί.

Η μέχρι σήμερα κατάσταση στις αρμόδιες φορολογικές υπηρεσίες καταγράφεται τουλάχιστον ως απογοητευτική. Κατά κανόνα, το Ελληνικό Δημόσιο αδυνατούσε να διασταυρώσει στοιχεία, να εντοπίσει κινητή ή ακίνητη περιουσία του οφειλέτη και να λάβει αποτελεσματικά μέτρα σε βάρος των οφειλετών του. Έτσι, αδυνατούσε να προστατέψει το δημόσιο συμφέρον, παρά το γεγονός ότι είχε στο οπλοστάσιο του πολλά, βαριά και άκρως αποτελεσματικά μέσα.

---

* Τα εξαγγελθέντα από τον υπουργό Οικονομικών κ. Γ. Παπακωνσταντίνου μέτρα για τον περιορισμό της φοροδιαφυγής στις 2-5-2011, μπορείτε ήδη να τα αναγνώσετε στην ιστοσελίδα μας www.dfn.gr, τα οποία και θα σχολιάσουμε στο επόμενο τεύχος του Δ.Φ.Ν.

Το Δημόσιο είχε τη δυνατότητα αναγκαστικής εκποίησης της περιουσίας των οφειλετών. Είχε τη δυνατότητα να λάβει σε βάρος τους περιοριστικά μέτρα, τα οποία θα διασφάλιζαν τα συμφέροντά του. Ιδίως, μπορούσε να σφραγίσει την επαγγελματική τους εγκατάσταση και να δεσμεύσει τα τραπεζικά τους υπόλοιπα. Να σταματήσει τη χορήγηση αποδεικτικού φορολογικής ενημερότητας, με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατή η μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας, καθώς και η θεώρηση βιβλίων και στοιχείων κάθε επιτηδεύματι, ο οποίος όφειλε στο Δημόσιο.

Η αποτελεσματική λήψη, όμως, όλων αυτών των μέτρων και προεχόντως των μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης, προϋπέθετε την παραγωγική οργάνωση των δημοσίων ταμείων των επιμέρους φορολογικών υπηρεσιών, καθώς και την επάνδρωσή τους με εξειδικευμένα νομικά στελέχη, τα οποία θα συνέβαλαν αποτελεσματικά στην πρόσπιση των συμπερόντων του Δημοσίου.

Πώς, άραγε, θα ήταν δυνατή η είσπραξη των βεβαιωμένων χρεών, όταν, σχεδόν χωρίς καμία εξαίρεση, το Ελληνικό Δημόσιο παρίστατο σε δίκες αναγκαστικής εκτέλεσης (αναστολές και ανακοπές) χωρίς ουσιαστική υπεράσπιση;

Όταν:

- Κατά κανόνα, δεν εκπροσωπούσε το Ελληνικό Δημόσιο νομικός, αλλά υπάλληλος της φορολογικής υπηρεσίας χωρίς νομική κατάρτιση.
- Στους οικείους φακέλους δικογραφίας που συγκροτούνταν για την υποστήριξη των ισχυρισμών του Ελληνικού Δημοσίου στην δίκη εκτέλεσης, κατά κανόνα δεν περιλαμβάνονταν ούτε ένα εξειδικευμένο στοιχείο για την εκδικαζόμενη υπόθεση.
- Συνήθως, τα υπομνήματα του Ελληνικού Δημοσίου για τις δίκες εκτέλεσης συνιστούσαν αντίγραφο ενός προσυntagμένου γενικού σχεδίου, χωρίς καμία αναφορά στις συγκεκριμένες συνθήκες της κάθε επιμέρους δίκης.

Μέχρι σήμερα, το Ελληνικό Δημόσιο μοιάζει να έχει απεμπολήσει κάθε δυνατότητα να υπερασπισθεί την είσπραξη βεβαιωμένων χρεών. Όμως, η είσπραξή τους δεν συνιστά δικαίωμα, η άσκηση του οποίου τίθεται στη διακριτική του ευχέρεια, αλλά θεσμική υποχρέωση των φορολογικών υπηρεσιών. Ενώ, η μη αποτελεσματική συμμόρφωση των υπηρεσιών αυτών στον συνταγματικό τους ρόλο οδηγεί όχι μόνο στην αύξηση της φοροδιαφυγής, αλλά και στην κατάλυση του ίδιου του κράτους.

Εύλογα μπορεί να σκεφτεί κάθε νομοταγής πολίτης, που πληρώνει στο ακέραιο τις φορολογικές οφειλές του, ότι η ολιγωρία των κρατικών υπηρεσιών στην πάταξη της φοροδιαφυγής οδηγεί σε μία κατάσταση μη ισονομίας, κοινωνικής αδικίας, και τέλος εμπαιγμού σε βάρος των συνεπών φορολογουμένων.

Έστω και την ύστατη ώρα, ας ελπίσουμε ότι δεν θα αναφωνήσουμε τη λαϊκή ρήση "Τι έχεις Γιάννη μ'; Τι είχα πάντα;". Ας ελπίσουμε ότι οι Ομάδες Εργασίας και το υπουργείο Οικονομικών θα αντιληφθούν ότι μόνο με την επιβολή αυστηρότερων ποινών και με τον περιορισμό των συνταγματικών δικαιωμάτων των πολιτών - ιδίως στην παροχή έννομης προστασίας - δεν θα λυθεί ποτέ το ζήτημα της είσπραξης δημοσίων εσόδων. Είναι αναγκαία έστω και σήμερα η ανασυγκρότηση των υπηρεσιών είσπραξης των βεβαιωμένων χρεών και προεχόντως η νομική τους επάνδρωση.

Ασπασία Κων. Μάλλιου